

Opinia do ustawy
o zmianie ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych
prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej

Ustawa uchwalona przez Sejm w dniu 27 kwietnia 2006 r., oparta na projekcie rządowym, stanowi implementację art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy Rady 2003/8/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. mającej na celu usprawnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze. Zgodnie z tym przepisem pomoc prawna powinna obejmować także doradztwo przedprocesowe w celu rozstrzygnięcia sporu przed wniesieniem sprawy do sądu.

Nowelizowana ustawa w obowiązującym brzmieniu reguluje prawo pomocy przyznawane osobom fizycznym zamieszkałym w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej w postępowaniu w sprawach cywilnych, które ma być wszczęte lub jest prowadzone w Polsce, a także prawo pomocy przyznawane osobom fizycznym zamieszkałym w Polsce na potrzeby postępowania w sprawach cywilnych, które ma być wszczęte lub jest prowadzone w innym państwie członkowskim. Nowelizacja rozszerza to prawo pomocy o stadium przedprocesowe, co oznacza, że osoba zamieszkała w innym państwie członkowskim będzie mogła ubiegać się o przyznanie takiego prawa w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej, w której jurysdykcja przysługuje sądom polskim, a osoba zamieszkała w Polsce w takim samym celu może ubiegać się o prawo pomocy przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej, w której jurysdykcja przysługuje sądom innego państwa członkowskiego.

Prawo pomocy w przypadku osób mających zamiar ugodowego załatwienia sporu, w którym jurysdykcja przysługuje sądom polskim, będzie polegać w zasadzie na ustanowieniu adwokata lub radcy prawnego. Wnioskodawca zostaje zobowiązany do szczegółowego przedstawienia okoliczności faktycznych sprawy. Brak takiego wyjaśnienia skutkować będzie wezwaniem do usunięcia braków wniosku. Osoby zamieszkałe w Polsce, chcące ugodowo, przed wszczęciem postępowania, załatwić spór, w którym jurysdykcja przysługuje sądom

innego państwa członkowskiego, będą mogły już na tym etapie skorzystać z prawa pomocy polegającego na zwolnieniu od wydatków na tłumaczenie wniosku o przyznanie prawa pomocy w innym państwie członkowskim i dokumentów uzasadniających ten wniosek oraz ustanowieniu adwokata lub radcy prawnego, który będzie świadczył wnioskodawcy pomoc prawną do dnia, w którym zostanie poinformowany przez sąd o otrzymaniu wniosku o przyznanie prawa pomocy w innym państwie członkowskim przez właściwy organ tego państwa.

Nowelizacja wprowadza też dodatkowy wymóg dotyczący wniosku o przyznanie prawa pomocy – musi być do niego dołączone oświadczenie wnioskodawcy wskazujące, czy zostało mu wcześniej przyznane prawo pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu w tej sprawie, a jeżeli tak było, a nie doszło do zawarcia ugody, to jaka była tego przyczyna. Sąd może odmówić przyznania prawa pomocy, jeżeli zostało ono uprzednio w danej sprawie przyznane w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania, a do ugody nie doszło.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Aleksandra Skorupka